

**Ove Källtorp
Cathrine Uggla**

ATT TALA MED FÖRÄLDRAR OM ALKOHOL

En utvärdering av utbildning av
personal för stöd till föräldrar
med riskfylld alkoholkonsumtion

Att tala med föräldrar om alkohol

En utvärdering av utbildning av personal för stöd till föräldrar med riskfylld alkoholkonsumtion

**Ove Källtorp
och
Cathrine Uggla**

**X-Fokus
Kommunförbundet Gävleborg**

X-FOKUS FORSKNINGSRAPPORT 2005:2

X-Fokus

Kommunförbundet Gävleborg

Box 834, 801 30 Gävle

www.x.komforb.se/FoU

Grafisk form omslag: Elisabeth Lek Form&Design AB

Tryck: AB Öberghs Ljuskopia, Gävle

ISSN nr 1651-2146

Förord

I denna skrift sammanfattas resultat av en utvärdering av en utbildning för ca 250 arbetande inom mödra- och barnhälsovård samt socialtjänst när det gäller att upptäcka och stödja föräldrar med riskfylld alkoholkonsumtion i Gävleborgs län. Utvärderingen har genomförts av X-Fokus, Kommunförbundet i Gävleborgs län med hjälp av en enkät till dem som tagit del av utbildningen. Enkätformuläret har utformats i samarbete med projektledningen för utbildningen. Forskningsassistent Cathrine Uggle vid X-Fokus har administrerat enkäten och bearbetat enkätmaterialen. Forskningsledaren Ove Källtorp svarar för rapportens utformning och slutsatserna av utvärderingen.

Innehåll

Sammanfattning	6
Bakgrund	7
Utvärderingsuppdraget	7
Utvärderingsmetod	8
Enkät	8
Urval och bortfall	8
Begränsningar för bearbetning och analys	9
Resultatrevisning	10
Var arbetar deltagarna, med vad och sedan hur lång tid?	10
Vilken yrkesutbildning har deltagarna?	10
Deltagandet i utbildningen och skäl för avbrott	10
Hur värderar deltagarna utbildningens syften i relation till sitt eget arbete och hur bedömer de att dessa uppnåddes under utbildningen?	11
Hur bedömer deltagarna nyttan av de olika utbildningsmomenten i sitt arbete?	12
Vilka egenskaper och omständigheter i utbildningen var bra respektive dåliga?	12
I vilken utsträckning har deltagarna förändrat sitt arbetssätt efter utbildningen?	12
Diskussion och slutsats	14
Bilaga 1 Enkät	15-20
Bilaga 2 Resultattabeller	21-34

Sammanfattning

Utbildningssatsningen genomfördes av personal vid Landstingets samhällsmedicinska enhet och primärvårdens folkhälsoenhet under år 2003-2004 på fyra orter i Gävleborgs län; Gävle, Hudiksvall, Sandviken och Söderhamn. Dess syfte var att öka kunskapen om sambanden mellan alkoholkonsumtion under graviditet och fosterskador samt att visa på metoder att arbeta med alkoholproblematik hos blivande föräldrar och hur man kan samarbeta mellan berörda professioner för att öka förmågan för tidig upptäckt. Ca 250 personer från MVC, BVC och Socialtjänsten i länets alla kommuner deltog i fyra utbildningssteg rörande beroendelära, motivationsarbete, förändringsprocess och teamarbete med olika professioner.

Enkätens 15 frågor upptog frågor om var deltagarnas arbete och yrkesutbildning, vilka delar av utbildningen de följt, eventuella skäl för avbrott, hur de värderade utbildningen och dess nytta samt om de förändrat sitt arbetssätt efter utbildningen. 227 personer nåddes av enkäten och 111 av dem (49 %) svarade. Den låga svarsandelen begränsar möjligheten att dra bestämda slutsatser för hela utbildningsgruppen, men det kan konstateras att en klar majoritet av de svarande värderade utbildningen mycket positivt och de uppskattade de nya kunskaper som de fått om alkohol och droger samt metoder för tidig upptäckt av riskfylld alkoholkonsumtion hos blivande eller nyblivna föräldrar. En majoritet svarade också att de i någon mån försökt att efter utbildningen anpassa sitt arbetssätt i linje med utbildningens syften, bl a genom att tala mer om alkohol och droger med kollegor och föräldrar, läsa mer om detta och bli mer uppmärksam på alkoholproblem bland föräldrar. Det fanns också en tendens i enkät-svaren att MVC-personalen tog till sig kunskapsinnehållet i utbildningen i högre utsträckning än övriga yrkesgrupper och att deltagare från socialtjänsten mer än andra uppskattade inslagen om samarbete mellan berörda yrkesgrupper.

Bakgrund

Den samhällsmedicinska enheten och primärvårdens folkhälsoenhet vid Landstinget Gävleborg genomförde under 2003 - 2004 på uppdrag av Kommunförbundet och Landstinget Gävleborg samt Länsstyrelsens regionala råd i alkohol- och drogfrågor en utbildningsserie i fyra steg om hur man inom mödra- och barnhälsovården samt socialtjänsten kan upptäcka och stödja föräldrar med riskfylld alkoholkonsumtion. Utbildningen, som till större delen finansierades genom anslag från Socialdepartementet, riktade sig till personal inom MVC och BVC samt socialtjänsten inom hela Gävleborgs län, personal som i sitt arbete möter blivande och nyblivna föräldrar. Utbildningen genomfördes i fyra steg för tillsammans ca 250 personer på fyra orter; Gävle, Hudiksvall, Sandviken och Söderhamn¹ (Ansökan till Socialdepartementet 2002). Utbildningen syftade till att

- öka kunskapen om sambanden mellan alkoholkonsumtion under graviditet och fosterskador
- visa på metoder att arbeta med alkoholproblematik hos föräldrar och hur man kan samarbeta mellan berörda professioner
- öka förmågan att tidigt upptäcka riskfylld alkoholkonsumtion hos blivande föräldrar

Dessa syften var vägledande för utbildningens fyra steg, nämligen

1. Grundutbildning i beroendelära
2. Förändringsprocess och motivationsarbete
3. Teamarbete med olika professioner
4. Träning i teamarbete

I direkt anslutning till de olika stegen i utbildningen genomförde projektledningen på alla utbildningsorter enkla uppföljningsenkäter där de deltagande fick svara på frågor om hur de värderade det nyss genomförla utbildningssteget. Enligt projektledningens egen dokumentation svarade vanligen en stor majoritet av de närvarande på dessa enkäter och andelen positiva svar var genomgående mycket hög. Det stora flertalet av de deltagande uppskattade således helt klart utbildningen medan den pågick.

Utvärderingsuppdraget

Under våren 2004 kontaktades X-Fokus av projektledaren för utbildningssatsningen, hälso-utvecklaren Anitha Eriksson vid Landstingets i Gävleborg samhällsmedicinska avdelning, med önskemål om att även få en oberoende utvärdering av utbildningens resultat genomförd, efter att utbildningens sista steg var avslutad under hösten 2004. X-Fokus åtog sig samma vår uppdraget och ett avtal träffades om att göra en utvärderande undersökning under vintern 2005. Syftet med utvärderingen angavs vara att undersöka hur de som fått del av utbildningen värderade dess uppläggning, genomförande och nytta samt om de efter utbildningen förändrat sitt arbetssätt i linje med utbildningens syften.

¹ Projektledningen för utbildningen har muntligen nämnt ett högre antal deltagare. Men överlämnad deltagarlista upptar 258 namn med en eller flera närvaronoteringar. I detta senare antal ingår även den projektledande personalen. Svar från några enkätpersoner antyder att deltagarlistan har brister. Möjligen upptar den personer som anmält sig själv eller av andra men som aldrig deltagit.

Utvärderingsmetod

Som framgår ovan avser utvärderingen såväl värderingar hos de utbildade som förändringar i deras arbetssätt. Värderingarna i efterhand av utbildningsinsatsningen låter sig undersökas på konventionellt sätt med hjälp av en enkät till dem som har tagit del av den. Eftersom utvärderingen inletts först sedan utbildningen pågått en tid kan förändringarna i arbetssätt likaså undersökas enbart i efterhand, och då genom retrospektiva bedömningar av de utbildade själva, mot bakgrund av deras aktuella arbete. Därför valdes här en enkät till de utbildade med båda dessa typer av frågor.

Enkät

För att få enkätfrågor med hög relevans utarbetades ett enkätformulär i samarbete med projektledningen för utbildningen. Följande frågeställningar bedömdes vara centrala:

- Var arbetar deltagarna, med vad och sedan hur lång tid?
- Vilken yrkesutbildning hade deltagarna innan?
- Vilka delar (steg) i utbildningen fullföljde deltagarna?
- Vilka skäl för avbrott fanns?
- Hur värderade deltagarna utbildningens syften?
- Hur bedömer deltagarna att syftena uppnåddes under utbildningen?
- Hur bedömer deltagarna nyttan av de olika utbildningsmomenten i sitt arbete?
- Vilka egenskaper och omständigheter i utbildningen var bra respektive dåliga?
- I vilken utsträckning har deltagarna förändrat sitt arbetssätt efter utbildningen?

Det utarbetade enkätformuläret upptog 15 frågor som nära följde dessa frågeställningar (Bilaga 1)

Urval och bortfall

De allra flesta av dem som deltog i utbildningen arbetade inom mödra- och barnhälsovården, eller inom socialtjänsten i någon av länets kommuner. En totalundersökning av alla deltagande i utbildningen eftersträvades. Det var genom deras deltagande i utbildningen känt att så gott som alla hade tillgång till dator i sitt arbete, varför enkäten anpassades för e-postutskick till alla med möjlighet att besvara samt återsända enkätsvaren per e-post. Sex personer som inte kunde svara per e-post fick sig en utskrivet version tillskickad och återsändes ifylld.

Namnlistor till alla som deltagit i utbildningen – 258 personer - överlämnades av projektledningen för utbildningen. Av dessa nåddes 227 av enkäten med e-postutskick 2005-01-19 eller per brevpost någon dag därefter². Till sista svarsdatum 2005-02-10 hade 85 svar inkommit till X-Fokus. Efter påminnelse en vecka senare kom ytterligare 26 svar in. Ingen ytterligare påminnelse gjordes och totala antalet svar blev således 111, vilket utgör 49 % av alla som fick enkäten. Bland de svarande hade 86 % deltagit i utbildningens steg 1, 94 % i steg 2, 72 % i steg 3 och 66 % i steg 4. Hälften av de svarande (56 st) hade deltagit i utbildningens alla steg. Drygt hälften (56 %) av de svarande arbetade i Gästrikland och övriga i Hälsingland. Fördelningen av de svarande på olika verksamhetsområden framgår av tabell 1:

² Av de 258 personerna på deltagarlistan bortföll 7 därför att någon adress till dem inte gick att hitta. Av de 251 återstående saknade 6 e-postadress. Dessa fick skriftlig enkät per brevpost. Av de 251 utskickade enkäterna var det 24 som inte nådde avsedd adressat. Av dessa 24 hade 2 avlidit, 8 var tjänstlediga/sjukskrivna, 8 var okända på adressen och kunde inte spåras och 6 togs bort därför att de inte tillhörde målpopulationen av utbildad personal, antingen därför att de tillhörde kursledningen eller därför att de inte ansåg sig ha gått utbildningen.

Tabell 1 med absolut och procentuell svarsfördelning på fråga 1

FRÅGA 1 - Var arbetar du?

	Antal	Procent
i Gästrikland	61	55,0
i Hälsingland	47	42,3
Total	108	97,3
inget svar	3	2,7
Totalt	111	100,0

De allra flesta av de svarande uppgav att de hade arbetat i sitt yrke i mer än fem år, se tabell 2:

Tabell 2 med absolut och procentuell svarsfördelning på fråga 3

FRÅGA 3 - Hur länge har du arbetat enligt ovan?

	Antal	Procent
5 år eller mindre	18	16,2
5 - 10 år	36	32,4
Mer än 10 år	48	43,2
Totalt	102	91,9
inget svar	9	8,1
Totalt	111	100,0

Begränsningar för bearbetning och analys

Den låga andelen enkätsvar, mindre än 50 %, innebär att svarsfördelningen i enkätfrågorna blir i hög grad otillförlitlig som mått på den motsvarande eftersträvd svarsfördelning bland alla deltagande i utbildningen. Redovisade frekvenskillnader mellan olika svarsalternativ i enskilda frågor kan inte tas till intäkt för hur svarsfördelningen skulle ha sett ut om alla eller nästan alla hade svarat. Svarsfördelningarna måste alltså tolkas med stor återhållsamhet och endast mycket påfallande olikheter mellan andelar svar på olika svarsalternativ i enskilda frågor kan motivera några slutsatser.

Den låga andelen enkätsvar innebär också att tolkningen av samband mellan svar på olika frågor i enkäten blir mycket diskutabel och vi avstår därför från att analysera samband mellan svarsfördelningar i olika frågor, med några få undantag. Enkätsvaren har registrerats och bearbetats i statistikprogrammet SPSS (Alla frekvenstabeller finns i bilaga 2). Dessa frekvensfördelningar, som i en enkel form har överlämnats till projektledningen i mars 2005 kommenteras i den följande resultatredovisningen när så bedöms möjligt med hänsyn till den låga svarsandelen.

Resultatredovisning

Enkätresultaten redovisas nedan i samma ordning som ovan nämnda frågeställningar i utvärderingen.

Var arbetar deltagarna, med vad och sedan hur lång tid?

De svarande arbetar, som redan redovisats ovan, främst inom mödrahälsovård (MVC), barnhälsovård (BVC) och socialtjänst, i såväl Gästrikland som Hälsingland, men det är med hänsyn till den låga svarsandelen något osäkert i vilka andelar samtliga deltagande i utbildningen fördelar sig mellan verksamheter och länsdelar. Det framgår dock av närvarolistor från utbildningstillfällena att bland dem som deltog fanns, förutom de ovan nämnda grupperna, ett antal personer från exempelvis behandlingsinstitutioner, kvinnoklinik, skolhälsovård, ungdomsmottagning, utbildningsinstitutioner m fl. En hög andel av de svarande har arbetat i minst fem år inom sitt yrke, i många fall betydligt fler än fem.

Vilken yrkesutbildning har deltagarna?

En mångfald olika yrkesutbildningar, och kombinationer dem emellan, förekommer bland de svarande. Social eller medicinsk utbildning på högskolenivå dominerar helt naturligt med tanke på utbildningens målgrupp, men även pedagogisk utbildning tycks inte vara helt ovanlig bland deltagarna i utbildningen.

Deltagandet i utbildningen och skäl för avbrott

Av närvarolistorna kan vi se att bland alla deltagande i utbildningen så var deltagandet i de olika utbildningsstegen enligt tabell 3:

Tabell 3 med antal närvarande, absolut och procentuellt, enligt närvarolistor

Antal deltagare i de fyra utbildningsstegen		
	Antal	Procent
Totalt antal deltagare	258	
Deltagare utbildningssteg 1	184	71
Deltagare utbildningssteg 2	258	100
Deltagare utbildningssteg 3	161	62
Deltagare utbildningssteg 4	115	45

De svarandes deltagande i de olika utbildningsstegen har nämnts ovan. Närvaron bland dem var enligt deras svar på enkäten högre i de tidigare stegen än i de senare. Bland redovisade skäl till avbrott finns inget tydligt mönster. Hög arbetsbelastning nämns av några men andra skäl kan vara viktigare bland de 30 svarande som uppger sig ha något skäl. 18 svarande har själva med egna ord i enkätformuläret kortfattat angett sådana. Det vanligaste angivna skälet är semester eller annan tjänstledighet. Härutöver förekommer sjukdom och sådant som har med det normala arbetet samt utbildningen själv att göra; t ex ”Upptagen”, ”Kunde ej prioritera”, ”Gav inget nytt”, ”Dålig information”, ”Visste ej om utbildningen från början”.

Hur värderar deltagarna utbildningens syften i relation till sitt eget arbete och hur bedömer de att dessa uppnåddes under utbildningen?

Deltagarna ombads rangordna utbildningens fyra syften efter hur viktiga de bedömdes vara för det egna arbetet. Frågan visade sig för många enkätpersoner vara svår att besvara; att rangordna de olika syftena var möjligen inte realistiskt därför att de i utbildningen alltid var aktuella och så nära kopplade till varandra. Därför har vi i bearbetningen av svaren enbart urskiljt hur många som markerat svarsalternativet ”viktigast” för vart och ett av de angivna syftena och vi tolkar dessa markeringar enbart som en mycket hög värdering av resp. syfte.

Det visar sig i hela svarandegruppen att de två syften som gällde metoder att arbeta med alkoholproblematik hos föräldrar och att öka kompetensen för tidig upptäckt av riskfylld alkoholkonsumtion fick fler markeringar som ”viktigast” än de två övriga syftena. Vid en uppdelning av enkätsvaren från dem som arbetar inom skilda verksamhetsområden och därmed yrken – MVC, BVC och Socialtjänst – visar det sig att en högre andel av MVC- och BVC-personalen angav kunskapsytet som viktigast för sitt eget arbete än övriga svarande. När det gäller syftet att visa på metoder att arbeta med alkoholproblematiken var det tvärtom så att socialtjänstpersonalen värderade detta syfte något högre än MVC- och BVC-personalen. När det gäller syftet att öka kompetensen för tidig upptäckt av riskfylld alkoholkonsumtion var andelen som angav detta som viktigast betydligt högre för MVC-personalen än för övriga yrkesgrupper bland de svarande. Syftet att stimulera till samarbete mellan olika yrkesgrupper, till sist, värderades däremot högst av socialtjänstens personal.

När det gällde att värdera i vilken utsträckning som de fyra syftena uppnåddes under utbildningen är det i hela svarandegruppen genomgående mycket höga andelar bland de svarande som har svarat ”Mycket bra” eller ”Bra” alternativt ”Mycket värdefullt” eller ”Värdefullt”. Det är omvänt låga andelar svar för de mer ogynnsamma svarsalternativen. En liten antydning till något större minoritet missnöjda svarande finns dock när det gäller de två syften som rör former och metoder för samarbete. En uppdelning av svaren på denna fråga mellan olika yrkesgrupper bland de svarande resulterar i relativt små och osäkra skillnader. Den enda relativt tydliga skillnad som framkommer är att MVC- och BVC-personalen menar att syftet att stimulera till ökat samarbete mellan olika yrkesgrupper har uppnåtts i lägre utsträckning än vad övriga yrkesgrupper, d v s främst socialtjänstens personal, tycker.

Hur bedömer deltagarna nyttan av de olika utbildningsmomenten i sitt arbete?

I likhet med svaren på den föregående frågan så är det även här mycket höga andelar för de positiva svarsalternativen. Utbildningens fyra syften bedöms genomgående vara värdefulla för det egna arbetet och ett mycket litet fåtal förnekar detta bland de svarande. En uppdelning av svaren mellan olika yrkesgrupper visar sig därför ge relativt små och osäkra skillnader

Vilka egenskaper och omständigheter i utbildningen var bra respektive dåliga?

Deltagarna i utbildningen ombads ta ställning till 14 olika värderande påståenden om utbildningen; dvs att instämma eller ta avstånd från dem. Med få undantag uttrycker de svarandes ställningstaganden till dessa påståenden en hög värdering av utbildningen; de fick viktiga, nya, tillämpbara kunskaper som de inte hade tidigare; de flesta kom ifrån sin normala vardag, fick träffa andra yrkesgrupper och kollegor som de inte tidigare kände; de allra flesta tyckte att utbildningen var bra organiserad, att utbildningsmaterialet var bra, att föreläsarna var lämpliga, att sammansättningen av kursdeltagarna var lämplig och att kursledningen var bra. För några få kom utbildningen dock fel i tiden och låg på fel plats och några svarande tyckte att de redan hade de kunskaper som förmedlades och/eller att de inte kunde tillämpa de kunskaper som de fick.

På denna fråga fanns också möjlighet för de svarande att med egna ord kommentera enskildheter under utbildningen. 16 svarande gjorde det. Här noterades bl a att ”ökat samarbete mellan yrkeskategorierna ej uppnått”, ”Saknar samordnare och handlingsplan”, ”Bra utbildning, önskar kunnat gå ett steg till”, ”Repetition behövs emellanåt”, ”Mycket bra utbildning, mycket kompetenta föreläsare”, ”Mycket, mycket bra allt”, ”Önskar större närvaro av socialsekreterare”, ”Saknade socialsekreterare”, ”Annat upplägg önskvärt i samtalsmetodik”. Som framgår av dessa citat så förekom alltså en del kritiska kommentarer trots det allmänt positiva svarsmönstret.

I vilken utsträckning har deltagarna förändrat sitt arbetssätt efter utbildningen?

Det stora flertalet av de svarande anger att de förändrat sitt arbete ”i någon mån”, medan endast några få angett att de antingen inte gjort det alls eller att de gjort det i hög grad. Därför är det här inte meningsfullt att dela upp svaren mellan olika yrkesgrupper.

Svaren på frågan om deltagarna efter utbildningen läser mer eller mindre om alkohol och droger ger inte grund för någon bestämd slutsats för hela gruppen av svarande; Skillnaden i de dominerande andelar som uppger ”som tidigare” resp. ”något mer” är inte stor. Men en uppdelning av svaren mellan de olika yrkesgrupperna visar ändå en tendens att MVC-personalen i något högre utsträckning säger sig läsa mer om alkohol efter utbildningen, jämfört med BVC-personalen och deltagarna från Socialtjänsten. Samma sak gäller frågan om deltagarna efter utbildningen i sitt arbetslag diskuterar mer eller mindre om alkohol- och drogfrågor; MVC-personalen uppger sig i något högre utsträckning diskutera alkohol- och drogfrågor mycket mer inom sitt arbetslag efter utbildningen än vad övriga yrkesgrupper gör. Samma tendens visar sig i svaren på frågan om deltagarna förändrat sina samtal med föräldrar. MVC-personalen uppger sig i högre utsträckning än övriga yrkesgrupper ha gjort det ”i hög grad”. Men ”någon förändring” är det dominerande svarsmönstret för alla även på denna fråga där det dock finns många tillagda kommentarer från dem som besvarat enkäten,

hela 53 st, alltså från nära hälften av de svarande. Bland dessa kommentarer, som nästan undantagslöst ligger i linje med utbildningens syfte, kan följande noteras, i kortfattade sammanfattningar:

- börjar fråga om alkoholvanor och rökning
- tänker på hur jag pratar om alkohol med blivande föräldrar
- mer kunskap ger insikt och ödmjukare förhållningssätt
- använder motiverande samtal mer överlag
- mer kunskap att ge unga mammor om alkohol + droger
- tydliggör barnet mer
- talar mer öppet om alkoholens skadeverkningar
- håller ögonen öppna för alkoholproblem hos föräldrarna
- mer noga att informera och fråga
- försöker vara mer aktiv
- talar om risker för barnet och dess utveckling
- ämnet tas upp i föräldragrupper
- börjar projekt med kvinnor med missbruksproblem

Denna typ av kommentarer förekommer i ett antal varianter, med liknande innebörder.

Av särskilt intresse i utvärderingen är svaren från de 34 personer som angett man *inte* förändrat sitt arbetssätt. Vilka har anledningarna då varit? Drygt hälften av denna tredjedel av de svarande uppger att de redan tidigare arbetade enligt utbildningens mål medan drygt 30 % av dessa opåverkade deltagare uppgav att utbildningen inte passade deras nuvarande arbete. Det var alltså en inte oansenlig del av dem som fick del av utbildningen som fann att den på ett eller annat sätt var irrelevant.

Efter denna sista fråga i enkätformuläret hade de svarande möjlighet att lägga till en avslutande kommentar. 21 svarande gjorde det. Bland dessa kommentarer, vilka också var övervägande positiva, kan följande noteras, i korta sammanfattningar:

- Att lyssna på C Näsholm gav en otrolig kick att utveckla klientsamtal
- Mycket intressant beskrivning från barnmorska och specialist på drogmisbruk
- Tyvärr inga klara riktlinjer om hur agera vid mötet med patient med misstänkt alkoholproblem
- Har ingen kontakt med föräldrar i min yrkesroll men utbildningen gav mig insikt
- Ej enkelt starta samarbete, Framtidsverkstad är en konkret metod
- Utbildningen bra, borde återkomma regelbundet
- Mycket bra utbildning som ledde till gott lokalt samarbete
- Jag vill få mer kunskap om samtalsmetodiken, hade svårt att ta till mig i föreläsningens form. Studiecirkel?
- Har ej fått kursintyg. Synd! Kursen var bra
- Frågorna kom för sent, länge sedan första kursen var, 1.5 år
- Jag har ej gott denna utbildning, vet ej varifrån uppgiften kommer
- Tyvärr kunde jag ej delta

Förutom de talrika uppskattande kommentarerna bör här noteras de mer kritiska, även om de var få. De fäster uppmärksamheten på att enkäten för ett antal personer kan ha uppfattats som inaktuell eller irrelevant.

Diskussion och slutsats

Vid bedömningen av vilka slutsatser som kan dras utifrån vår utvärderande enkät till deltagarna i den ovan beskrivna utbildningssatsningen måste hänsyn tas till några grundläggande omständigheter. Utbildningens olika steg pågick under loppet av ett par år. Deltagarna växlade delvis mellan de olika stegen. Endast 83 av 258 personer på av oss granskade närvarolistor deltog i alla steg, i det sista deltog endast 115. En del talar också för att alla personer på närvarolistorna inte tillhörde utbildningssatsningens målgrupp; personal inom kommun och landsting som i sitt professionella arbete möter blivande och nyblivna föräldrar. Ett antal personer kan ha deltagit i utbildningen utifrån ett mer allmänt kunskapsintresse eller av andra skäl. På närvarolistorna finns personer med arbetsadresser på stöd- och behandlingsenheter för andra än projektets målgrupp, från högskolan, andra utbildningsenheter, kyrkan, socialtjänsten, primärvården eller landstingsförvaltning mer allmänt. Dessa olika omständigheter kan ha medfört att många som fick enkäten antingen inte kände sig berörda av alla frågor eller var dåligt motiverade att svara på dem, eller så hade man hunnit glömma hur utbildningen var, eftersom ibland mer än ett år förflutit. Allt detta kan ha bidragit till det stora bortfallet. Drygt hälften av de 227 personer som nåddes av enkäten svarade inte, trots påminnelse, och de svarande blev till sist endast 111 personer. Det är visserligen fler än de 83 personer som enligt närvarolistorna genomförde alla utbildningssteg men endast 43 % av dem som var med när deltagarna enligt samma listor var som flest, i steg 2.

Det är troligt att det begränsade antal personer som besvarat enkäten hör till den grupp av deltagare i utbildningen som varit mest berörd och mest motiverad av den. Mot den bakgrunden är det kanske inte så överraskande att deras omdömen om utbildningen är så positiva som de är. Denna grupp har i allt väsentligt uppskattat innehållet i kursen och sett nyttan med den. De allra flesta menar att utbildningens syften har uppnåtts och många av dem säger sig också ha försökt att tillämpa en del av sina nya kunskaper i egen praktik även om få menar att det har inneburit någon stor förändring i det vanliga arbetet. Det finns en inte försumbar andel av de svarande som uppger att de antingen redan arbetade delvis enligt utbildningens syften eller att de av olika skäl inte kunnat tillämpa de nya kunskaperna eller metoderna. Skillnaderna i omdömen är vanligen inte så stora mellan de olika berörda yrkesgrupperna men det går att se tendenser till att MVC-personalen uppskattat kunskapsinnehållet mest, särskilt att få kompetens att tidigt upptäcka riskfylld alkoholkonsumtion samtidigt som de värdesatt samarbetsförväntningarna i utbildningen minst. Omvänt är det socialtjänstens personal som uppskattat samverkansinslaget mest och de har även värderat inslaget om metoder för att arbeta med alkoholproblematiken i hög utsträckning. Det finns även en tendens att MVC-personalen visar störst benägenhet att ta till sig ny kunskap om alkoholproblematiken genom att läsa mer om detta efter utbildningen och genom att ta upp den till diskussion med arbetskollegor och med föräldrar. Dessa delvis osäkra tendenser skall dock inte skymma det faktum att det dominerande svarsmonstret från alla berörda yrkesgrupper är att man säger sig ha försökt anpassa sin praktik efter utbildningens syften i någon grad. Det är således fråga om olika nyanser av välvilligt positiva svar som dominerar bland de svarande och de kritiska kommentarerna är få.

Enkät om utbildning i hur man kan upptäcka och stödja föräldrar med riskfylld alkoholkonsumtion

Kommunförbundet Gävleborgs forsknings- och utvecklingsenhet X-Fokus har fått i uppdrag att utvärdera hur den personal inom BVC, MVC och socialtjänsten i länet som deltagit i genomförd utbildning för stöd till föräldrar med riskfylld alkoholkonsumtion under 2003-2004 värderar denna utbildning och om de erhållna kunskaperna kunnat användas i det fortsatta arbetet.

Med denna enkät riktar vi oss till alla som deltagit i ett eller flera steg inom denna utbildning. Enkäten innehåller frågor om hur du värderar utbildningens innehåll, dess uppläggning och genomförande och hur du kunnat tillämpa det som utbildningen förmedlat.

För att de ansvariga för utbildningen skall kunna få tillförlitlig kunskap om utbildningens kvalitet och relevans är det av stor vikt att du ger dina svar på enkätens frågor. Svaren behövs för att det skall gå att utveckla denna typ av utbildning på ett bra sätt under kommande år.

Utvärderingen kommer att publiceras av X-Fokus under våren 2005.

Dina svar behandlas konfidentiellt. De sammanställs tillsammans med svaren från alla andra som deltagit i samma utbildning och svaren redovisas så att ingen enskild svarande kan kännas igen.

Var vänlig återsänd den ifyllda enkäten i bifogat frankerat svarskuvert **senast den 10 februari 2005**.

Om du har frågor om denna enkät eller hela utvärderingen, kontakta Cathrine Ugglå, X-Fokus, cathrine.uggla@x.komforb.se eller per telefon 026-15 34 13

Tack för att du besvarar enkäten!

Med vänlig hälsning

Ove Källtorp
Forskningsledare
X-Fokus

Enkät om utbildning i hur man kan upptäcka och stödja föräldrar med riskfylld alkoholkonsumtion

Besvara alla följande frågor genom att markera med kryss i ruta vid svar som du väljer och skriv med egna ord på anvisat utrymme. Längst bak i enkäten kan du skriva in synpunkter som inte ryms under någon fråga.

1. Var arbetar du? a) i Gästrikland
 b) i Hälsingland
2. Med vad arbetar du nu? a) Mödrahälsovård
 b) Barnhälsovård
 c) Socialtjänst
 d) Annat, nämligen
.....
3. Hur länge har du arbetat enligt ovan? a) Fem år eller mindre
 b) Fem – tio år
 c) Mer än tio år
4. Vilken yrkesutbildning har du?
Markera alla utbildningar som du påbörjat eller genomfört samt skriv in examen eller motsvarande i förekommande fall
	Examen
☐ a) Social	
☐ b) Pedagogisk	
☐ c) Medicinsk	
☐ d) Ekonomisk	
☐ e) Annan, nämligen:	
5. Vilka steg i utbildningen har du fullföljt, helt eller delvis?
Ange för varje steg. Se not nedan om du glömt vilka de olika stegen var
	Helt	Delvis
Steg 1	☐	☐
Steg 2	☐	☐
Steg 3	☐	☐
Steg 4	☐	☐

*Not: Steg 1: Grundutbildning i beroendelära med bl a Mona Göransson, Åsa Magnusson
Steg 2: Förändringsprocess och motiverande samtal med Christina Näsholm
Steg 3: Teamarbete med bl a Lena Harland, Gunilla Cardell
Steg 4: Uppföljning - hur hålls samarbetet levande? Anitha, Ewa-Märta, projekt*

6. Om du inte deltagit i något av utbildningsstegen, ange skälet nedan

- a) Jag kunde inte p g a hög arbetsbelastning
- b) Jag kunde inte därför att arbetsledningen inte medgav det
- c) Jag slutade/bytte mitt arbete
- d) Andra skäl, nämligen.....

.....
Kommentar

7. Utbildningen hade fyra uttalade syften enligt nedan. Rangordna dessa efter betydelse för ditt nuvarande arbete.

Markera 1 för viktigast, 2 för näst viktigast, 3 mindre viktigt och 4 för minst viktigt.

- a) Att öka kunskapen om alkoholkonsumtion under graviditet och fosterskador
- b) Att visa på metoder att arbeta med denna problematik och hur vi kan samarbeta med andra
- c) Att öka kompetensen för tidig upptäckt av riskfylld alkoholkonsumtion hos blivande föräldrar
- d) Att stimulera till samarbete mellan olika yrkesgrupper och finna former för detta

8. Värdera hur de fyra syftena ovan uppnåddes *under utbildningen*, d v s i vilken utsträckning förmedlade utbildningen begripliga kunskaper, tillämpbara metoder, ökad kompetens och stimulans till dig? *Markera för vart och ett av syftena nedan:*

	Mycket bra	Bra	Mindre bra	Dåligt
a) Ökade kunskaper om alkoholkonsumtion under graviditet och fosterskador	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
b) Förbättrade metoder för att arbeta med denna problematik	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
c) Stärkt kompetens att tidigt upptäcka riskfylld alkoholkonsumtion hos blivande föräldrar	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
d) Att stimulera till samarbete mellan olika yrkesgrupper ...	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

9. I vilken utsträckning var olika moment i utbildningen värdefulla eller inte för ditt nuvarande arbete. *Markera för vart och ett av momenten nedan:*

	Mycket värdefullt	Värdefullt	Mindre värdefullt	Ingen nytta
a) Beroendelära	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
b) Samtalsmetodik	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
c) Teamarbete och samverkan	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

10. Bedöm vad som var bra och dåligt i utbildningen genom att instämma i eller ta avstånd från varje påstående nedan:

	Stämmer	Stämmer Delvis	Stämmer inte
a) Jag fick viktiga kunskaper som jag inte hade tidigare	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
b) Jag fick nya kunskaper som jag kunde tillämpa	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
c) Jag fick träffa kollegor som jag inte kände tidigare	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
d) Jag kom ifrån min normala vardag ett tag	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
e) Jag fick träffa andra yrkesgrupper	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
f) Utbildningen var bra organiserad	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
g) Utbildningsmaterialet var bra	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
h) Föreläsarna var olämpliga	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
i) Jag hade redan de kunskaper som förmedlades	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
j) Jag kan inte tillämpa de kunskaper som jag fick	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
k) Utbildningen låg fel i tiden för mig	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
l) Utbildningen låg på fel plats för mig	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
m) Sammansättningen av kursdeltagare var olämplig	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
n) Kursledningen var olämplig	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Kommentar

.....
.....

15. Om du *inte* förändrat ditt sätt att arbeta, ange vad det beror på.
Flera svarsalternativ kan markeras

- a) Jag arbetade redan tidigare enligt utbildningens mål
- b) Utbildningen var inte anpassad till mitt nuvarande arbete
- c) Utbildningen är inaktuell i mitt nuvarande arbete
- d) Jag har inte tillräckligt stöd från arbetsledningen
- e) Mina arbetskollegor visar inte tillräckligt intresse
- f) Utbildningen var alltför krävande
- g) Utbildningen var alltför bristfällig

Övriga kommentarer:

.....
.....
.....
.....
.....

TACK FÖR DIN MEDVERKAN!

Frankerat svarskuvert medföljer.

Svaret vill vi ha senast den 10 februari 2005

TABELLER

Bilaga 2
1 (14)

Frekvenstabeller – resultat av enkät

Fråga 1: Var arbetar du?

	Antal	Procent
i Gästrikland	61	55,0
i Hälsingland	47	42,3
Totalt	108	97,3
inget svar	3	2,7
Totalt	111	100,0

Fråga 2: Med vad arbetar du nu?

	Antal	Procent
Mödrahälsovård	31	27,9
Barnhälsovård	34	30,6
Socialtjänst	27	24,3
Annat	15	13,5
Totalt	107	96,4
Inget svar	4	3,6
Totalt	111	100,0

Fråga 3: Hur länge har du arbetat enligt ovan?

	Antal	Procent
5 år eller mindre	18	16,2
5 - 10 år	36	32,4
Mer än 10 år	48	43,2
Totalt	102	91,9
inget svar	9	8,1
Totalt	111	100,0

TABELLER

Bilaga 2
2 (14)

Fråga 4: Vilken yrkesutbildning har du?

	Antal	Procent
Social	20	18,0
Pedagogisk	5	4,5
Medicinsk	63	56,8
Ekonomisk	2	1,8
Annan utbildning	2	1,8
Pedagogisk och Medicinsk	2	1,8
Social och Medicinsk	2	1,8
Social och Annan	2	1,8
Social och Pedagogisk	5	4,5
Soc, Med o Annan	1	,9
Social Medicinsk och Ekonomisk	1	,9
Totalt	105	94,6
Inget svar	6	5,4
Totalt	111	100,0

Fråga 5: Har du fullföljt steg 1 i utbildningen?

	Antal	Procent
Helt	96	86,5
Delvis	2	1,8
Totalt	98	88,3
inget svar	13	11,7
Totalt	111	100,0

Fråga 5: Har du fullföljt steg 2 i utbildningen?

	Antal	Procent
Helt	103	92,8
Delvis	3	2,7
Totalt	106	95,5
inget svar	5	4,5
Totalt	111	100,0

Fråga 5: Har du fullföljt steg 3 i utbildningen?

	Antal	Procent
Helt	80	72,1
Delvis	1	,9
Totalt	81	73,0
inget svar	30	27,0
Totalt	111	100,0

Fråga 5: Har du fullföljt steg 4 i utbildningen?

	Antal	Procent
Helt	74	66,7
Delvis	2	1,8
Totalt	76	68,5
inget svar	35	31,5
Totalt	111	100,0

TABELLER

Bilaga 2
3 (14)

Fråga 6: Om du ej deltagit i något av utbildningsstegen, ange skälet:

	Antal	Procent
Hög arbetsbelastning	9	8,1
Arbetsledningen medgav det inte	1	,9
Jag slutade/bytte mitt arbete	2	1,8
Andra skäl	18	16,2
ej relevant	57	51,4
Totalt	87	78,4
Inget svar	24	21,6
Totalt	111	100,0

Fråga 7: Rangordning av syfte a - att öka kunskapen om alkoholkonsumtion under graviditet och fosterskador - i skilda yrkesgrupper

				Totalt
		Viktigast	Ej viktigt	
Mödrahälsovård	Antal	10	21	31
	Procent	32,3%	67,7%	100,0%
Barnhälsovård	Antal	9	24	33
	Procent	27,3%	72,7%	100,0%
Socialtjänst	Antal	4	22	26
	Procent	15,4%	84,6%	100,0%
Annat	Antal	2	9	11
	Procent	18,2%	81,8%	100,0%
Totalt	Antal	25	76	101
	Procent	24,8%	75,2%	100,0%

TABELLER

Bilaga 2
4 (14)

Fråga 7: Rangordning av syfte b - att visa på metoder att arbeta med denna problematik och hur vi kan samarbeta med andra - i skilda yrkesgrupper

				Totalt
		Viktigast	Ej viktigt	
Mödrahälsovård	Antal	10	21	31
	Procent	32,3%	67,7%	100,0%
Barnhälsovård	Antal	12	22	34
	Procent	35,3%	64,7%	100,0%
Socialtjänst	Antal	14	12	26
	Procent	53,8%	46,2%	100,0%
Annat	Antal	5	8	13
	Procent	38,5%	61,5%	100,0%
Totalt	Antal	41	63	104
	Procent	39,4%	60,6%	100,0%

Fråga 7: Rangordning av syfte c - att öka kompetensen för tidig upptäckt av riskfylld alkoholkonsumtion - i skilda yrkesgrupper

				Totalt
		Viktigast	Ej viktigt	
Mödrahälsovård	Antal	20	11	31
	Procent	64,5%	35,5%	100,0%
Barnhälsovård	Antal	12	21	33
	Procent	36,4%	63,6%	100,0%
Socialtjänst	Antal	4	21	25
	Procent	16,0%	84,0%	100,0%
Annat	Antal	3	8	11
	Procent	27,3%	72,7%	100,0%
Totalt	Antal	39	61	100
	Procent	39,0%	61,0%	100,0%

TABELLER

Bilaga 2

5 (14)

Fråga 7: Rangordning av syfte d - att stimulera till samarbete mellan olika yrkesgrupper och finna former för detta - i skilda yrkesgrupper

				Totalt
		Viktigast	Ej viktigt	
Mödrahälsovård	Antal	3	28	31
	Procent	9,7%	90,3%	100,0%
Barnhälsovård	Antal	6	28	34
	Procent	17,6%	82,4%	100,0%
Socialtjänst	Antal	9	17	26
	Procent	34,6%	65,4%	100,0%
Annat	Antal	4	9	13
	Procent	30,8%	69,2%	100,0%
Totalt	Antal	22	82	104
	Procent	21,2%	78,8%	100,0%

Fråga 8: Värdering av syfte a - att öka kunskapen om alkoholkonsumtion - i skilda yrkesgrupper

					Totalt
		Mycket bra	Bra	Mindre bra	
Mödrahälsovård	Antal	17	13	0	30
	Procent	56,7%	43,3%	,0%	100,0%
Barnhälsovård	Antal	15	17	1	33
	Procent	45,5%	51,5%	3,0%	100,0%
Socialtjänst	Antal	17	10	0	27
	Procent	63,0%	37,0%	,0%	100,0%
Annat	Antal	6	5	0	11
	Procent	54,5%	45,5%	,0%	100,0%
Totalt	Antal	55	45	1	101
	Procent	54,5%	44,6%	1,0%	100,0%

Fråga 8: Värdering av syfte b - att visa på metoder att arbeta med denna problematik och hur vi kan samarbeta med andra - i skilda yrkesgrupper

					Totalt
		Mycket bra	Bra	Mindre bra	
Mödrahälsovård	Antal	12	15	3	30
	Procent	40,0%	50,0%	10,0%	100,0%
Barnhälsovård	Antal	12	18	4	34
	Procent	35,3%	52,9%	11,8%	100,0%
Socialtjänst	Antal	11	12	3	26
	Procent	42,3%	46,2%	11,5%	100,0%
Annat	Antal	6	6	1	13
	Procent	46,2%	46,2%	7,7%	100,0%
Totalt	Antal	41	51	11	103
	Procent	39,8%	49,5%	10,7%	100,0%

TABELLER

Bilaga 2
6 (14)

Fråga 8: Värdering av syfte c - att öka kompetensen för tidig upptäckt av riskfylld alkoholkonsumtion hos blivande föräldrar - i skilda yrkesgrupper

						Totalt
		Mycket bra	Bra	Mindre bra	Dåligt	
Mödrahälsovård	Antal	10	16	4	0	30
	Procent	33,3%	53,3%	13,3%	,0%	100,0%
Barnhälsovård	Antal	8	24	2	0	34
	Procent	23,5%	70,6%	5,9%	,0%	100,0%
Socialtjänst	Antal	12	13	1	0	26
	Procent	46,2%	50,0%	3,8%	,0%	100,0%
Annat	Antal	1	7	1	1	10
	Procent	10,0%	70,0%	10,0%	10,0%	100,0%
Totalt	Antal	31	60	8	1	100
	Procent	31,0%	60,0%	8,0%	1,0%	100,0%

Fråga 8: Värdering av syfte d - att stimulera till samarbete mellan olika yrkesgrupper och finna former för detta - i skilda yrkesgrupper

					Totalt
		Mycket bra	Bra	Mindre bra	
Mödrahälsovård	Antal	4	20	6	30
	Procent	13,3%	66,7%	20,0%	100,0%
Barnhälsovård	Antal	6	22	6	34
	Procent	17,6%	64,7%	17,6%	100,0%
Socialtjänst	Antal	9	12	5	26
	Procent	34,6%	46,2%	19,2%	100,0%
Annat	Antal	3	7	1	11
	Procent	27,3%	63,6%	9,1%	100,0%
Totalt	Antal	22	61	18	101
	Procent	21,8%	60,4%	17,8%	100,0%

Fråga 9: Värdering av utbildningsmoment a) Beroendelära, för nuvarande arbete - i skilda yrkesgrupper

					Totalt
		Mycket värdefullt	Värdefullt	Mindre värdefullt	
Mödrahälsovård	Antal	14	16	0	30
	Procent	46,7%	53,3%	,0%	100,0%
Barnhälsovård	Antal	11	19	2	32
	Procent	34,4%	59,4%	6,3%	100,0%
Socialtjänst	Antal	9	11	4	24
	Procent	37,5%	45,8%	16,7%	100,0%
Annat	Antal	5	6	1	12
	Procent	41,7%	50,0%	8,3%	100,0%
Totalt	Antal	39	52	7	98
	Procent	39,8%	53,1%	7,1%	100,0%

TABELLER

Bilaga 2

7 (14)

Fråga 9: Värdering av utbildningsmoment b) Samtalsmetodik, för nuvarande arbete - i skilda yrkesgrupper

						Totalt
		Mycket värdefullt	Värdefullt	Mindre värdefullt	Ingen nytta	
Mödrahälsovård	Antal	18	10	2	0	30
	Procent	60,0%	33,3%	6,7%	,0%	100,0%
Barnhälsovård	Antal	16	12	3	0	31
	Procent	51,6%	38,7%	9,7%	,0%	100,0%
Socialtjänst	Antal	13	8	2	1	24
	Procent	54,2%	33,3%	8,3%	4,2%	100,0%
Annat	Antal	9	3	1	0	13
	Procent	69,2%	23,1%	7,7%	,0%	100,0%
Totalt	Antal	56	33	8	1	98
	Procent	57,1%	33,7%	8,2%	1,0%	100,0%

Fråga 9: Värdering av utbildningsmoment c) Teamarbete/samverkan, för nuvarande arbete - i skilda yrkesgrupper

						Totalt
		Mycket värdefullt	Värdefullt	Mindre värdefullt	Ingen nytta	
Mödrahälsovård	Antal	9	19	2	0	30
	Procent	30,0%	63,3%	6,7%	,0%	100,0%
Barnhälsovård	Antal	13	17	1	1	32
	Procent	40,6%	53,1%	3,1%	3,1%	100,0%
Socialtjänst	Antal	14	10	1	0	25
	Procent	56,0%	40,0%	4,0%	,0%	100,0%
Annat	Antal	3	5	2	0	10
	Procent	30,0%	50,0%	20,0%	,0%	100,0%
Totalt	Antal	39	51	6	1	97
	Procent	40,2%	52,6%	6,2%	1,0%	100,0%

Fråga 10: Tag ställning till påståendet: a) Jag fick viktiga kunskaper som jag inte hade tidigare

	Antal	Procent
Stämmer	40	36,0
Stämmer delvis	59	53,2
Stämmer inte	3	2,7
Total	102	91,9
Inget svar	9	8,1
Totalt	111	100,0

TABELLER

Bilaga 2
8 (14)

Fråga 10: Tag ställning till påståendet: b) Jag fick nya kunskaper som jag kunde tillämpa

	Antal	Procent
Stämmer	46	41,4
Stämmer delvis	53	47,7
Stämmer inte	5	4,5
Total	104	93,7
Inget svar	7	6,3
Totalt	111	100,0

Fråga 10: Tag ställning till påståendet: c) Jag fick träffa kollegor som jag inte kände tidigare

	Antal	Procent
Stämmer	57	51,4
Stämmer delvis	31	27,9
Stämmer inte	15	13,5
Total	103	92,8
Inget svar	8	7,2
Totalt	111	100,0

Fråga 10: Tag ställning till påståendet: d) Jag kom ifrån min normala vardag ett tag

	Antal	Procent
Stämmer	41	36,9
Stämmer delvis	37	33,3
Stämmer inte	25	22,5
Total	103	92,8
Inget svar	8	7,2
Totalt	111	100,0

Fråga 10: Tag ställning till påståendet: e) Jag fick träffa andra yrkesgrupper

	Antal	Procent
Stämmer	86	77,5
Stämmer delvis	16	14,4
Stämmer inte	2	1,8
Total	104	93,7
Inget svar	7	6,3
Totalt	111	100,0

TABELLER

Bilaga 2
9 (14)

Fråga 10: Tag ställning till påståendet: f) Utbildningen var bra organiserad

	Antal	Procent
Stämmer	88	79,3
Stämmer delvis	15	13,5
Total	103	92,8
Inget svar	8	7,2
Totalt	111	100,0

Fråga 10: Tag ställning till påståendet: g) Utbildningsmaterialet var bra

	Antal	Procent
Stämmer	80	72,1
Stämmer delvis	24	21,6
Total	104	93,7
Inget svar	7	6,3
Totalt	111	100,0

Fråga 10: Tag ställning till påståendet: h) Föreläsarna var olämpliga

	Antal	Procent
Stämmer	2	1,8
Stämmer delvis	4	3,6
Stämmer inte	98	88,3
Total	104	93,7
Inget svar	7	6,3
Totalt	111	100,0

Fråga 10: Tag ställning till påståendet: i) Jag hade redan de kunskaper som förmedlades

	Antal	Procent
Stämmer	2	1,8
Stämmer delvis	83	74,8
Stämmer inte	18	16,2
Total	103	92,8
Inget svar	8	7,2
Totalt	111	100,0

TABELLER

Bilaga 2
10 (14)

Fråga 10: Tag ställning till påståendet: j) Jag kan inte tillämpa de kunskaper som jag fick

	Antal	Procent
Stämmer	1	,9
Stämmer delvis	25	22,5
Stämmer inte	77	69,4
Total	103	92,8
Inget svar	8	7,2
Totalt	111	100,0

Fråga 10: Tag ställning till påståendet: k) Utbildningen låg fe i tiden för mig

	Antal	Procent
Stämmer	3	2,7
Stämmer delvis	12	10,8
Stämmer inte	88	79,3
Total	103	92,8
Inget svar	8	7,2
Totalt	111	100,0

Fråga 10: Tag ställning till påståendet: l) Utbildningen låg på fel plats för mig

	Antal	Procent
Stämmer	1	,9
Stämmer delvis	10	9,0
Stämmer inte	92	82,9
Total	103	92,8
Inget svar	8	7,2
Totalt	111	100,0

Fråga 10: Tag ställning till påståendet: m) Sammansättningen av kursdeltagare var olämplig

	Antal	Procent
Stämmer	1	,9
Stämmer delvis	4	3,6
Stämmer inte	97	87,4
Total	102	91,9
Inget svar	9	8,1
Totalt	111	100,0

TABELLER

Bilaga 2
11 (14)

Fråga 10: Tag ställning till påståendet: n) Kursledningen var olämplig

	Antal	Procent
Stämmer delvis	3	2,7
Stämmer inte	98	88,3
Total	101	91,0
Inget svar	10	9,0
Totalt	111	100,0

Fråga 11: Värdera i vilken utsträckning du har förändrat ditt arbete till följd av utbildningen

	Antal	Procent
I hög grad	8	7,2
I någon mån	86	77,5
Inget alls	13	11,7
Total	107	96,4
Inget svar	4	3,6
Totalt	111	100,0

Fråga 12: Har du efter utbildningen läst mer eller mindre om alkohol och droger?

	Antal	Procent
Mycket mer	4	3,6
Något mer	48	43,2
Som tidigare	55	49,5
Total	107	96,4
Inget svar	4	3,6
Totalt	111	100,0

Fråga 12: Har du efter utbildningen läst mer eller mindre om alkohol och droger? - i skilda yrkesgrupper

					Totalt
		Mycket mer	Något mer	Som tidigare	
Mödrhälsovård	Antal	1	21	9	31
	Procent	3,2%	67,7%	29,0%	100,0%
Barnhälsovård	Antal	1	14	19	34
	Procent	2,9%	41,2%	55,9%	100,0%
Socialtjänst	Antal	0	10	17	27
	Procent	,0%	37,0%	63,0%	100,0%
Annat	Antal	2	3	8	13
	Procent	15,4%	23,1%	61,5%	100,0%
Totalt	Antal	4	48	53	105
	Procent	3,8%	45,7%	50,5%	100,0%

TABELLER

Bilaga 2
12 (14)

Fråga 13: Har du efter utbildningen diskuterat mer eller mindre om alkohol- och drogfrågor i ditt arbetslag?

	Antal	Procent
Mycket mer	19	17,1
Något mer	50	45,0
Som tidigare	36	32,4
Total	105	94,6
Inget svar	6	5,4
Totalt	111	100,0

Fråga 13: Har du efter utbildningen diskuterat mer eller mindre om alkohol- och drogfrågor i ditt arbetslag? - i skilda yrkesgrupper

		Mycket mer	Något mer	Som tidigare	Totalt
Mödrahälsovård	Antal	10	15	5	30
	Procent	33,3%	50,0%	16,7%	100,0%
Barnhälsovård	Antal	4	19	11	34
	Procent	11,8%	55,9%	32,4%	100,0%
Socialtjänst	Antal	2	11	14	27
	Procent	7,4%	40,7%	51,9%	100,0%
Annat	Antal	3	5	4	12
	Procent	25,0%	41,7%	33,3%	100,0%
Totalt	Antal	19	50	34	103
	Procent	18,4%	48,5%	33,0%	100,0%

Fråga 14: Har du efter utbildningen förändrat dina samtal med föräldrar eller inte?

	Antal	Procent
Förändrat i hög grad	12	10,8
Förändrat något	72	64,9
Ingen förändring	19	17,1
Total	103	92,8
Inget svar	8	7,2
Totalt	111	100,0

TABELLER

Bilaga 2
13 (14)

Fråga 14: Har du efter utbildningen förändrat dina samtal med föräldrar eller inte? - i skilda yrkesgrupper

					Totalt
		Förändrat i hög grad	Förändrat något	Ingen förändring	
Mödrahälsovård	Antal	8	23	0	31
	Procent	25,8%	74,2%	,0%	100,0%
Barnhälsovård	Antal	2	29	3	34
	Procent	5,9%	85,3%	8,8%	100,0%
Socialtjänst	Antal	1	14	12	27
	Procent	3,7%	51,9%	44,4%	100,0%
Annat	Antal	0	6	3	9
	Procent	,0%	66,7%	33,3%	100,0%
Totalt	Antal	11	72	18	101
	Procent	10,9%	71,3%	17,8%	100,0%

Fråga 15: Har ej förändrat arbetssätt p g a att jag redan tidigare arbetade enligt utbildningens mål

	Antal	Procent
Arbetade redan enl utbildn mål	19	17,1
Ej relevant	77	69,4
Inget svar	15	13,5
Totalt	111	100,0

Fråga 15: Har ej förändrat arbetssätt p g a att utbildningen inte var anpassad till mitt nuvarande arbete

	Antal	Procent
Utbildningen var ej anpassad till mitt nuvarande arbete	10	9,0
Ej relevant	77	69,4
Inget svar	24	21,6
Totalt	111	100,0

Fråga 15: Har ej förändrat arbetssätt p g a att utbildningen är inaktuell i mitt nuvarande arbete

	Antal	Procent
Utb inaktuell i mitt nuv. arbete	2	1,8
Ej relevant	77	69,4
Inget svar	32	28,8
Totalt	111	100,0

TABELLER

Bilaga 2
14 (14)

Fråga 15: Har ej förändrat arbetssätt p g a att jag inte har tillräckligt stöd från arbetsledningen

	Antal	Procent
Jag har ej tillräckl. stöd fr arbetsledn.	1	,9
Ej relevant	77	69,4
Inget svar	33	29,7
Totalt	111	100,0

Fråga 15: Har ej förändrat arbetssätt p g a att mina arbetskolligor inte visar tillräckligt intresse

	Antal	Procent
Mina arb.kolligor visar ej tillr. intresse	1	,9
Ej relevant	77	69,4
Inget svar	33	29,7
Totalt	111	100,0

Fråga 15: Har ej förändrat arbetssätt p g a att utbildningen var alltför krävande

	Antal	Procent
Utbildningen var alltför krävande	1	,9
Ej relevant	77	69,4
Inget svar	33	29,7
Totalt	111	100,0

Fråga 15: Har ej förändrat arbetssätt p g a att utbildningen var alltför bristfällig

	Antal	Procent
Ej relevant	77	69,4
Inget svar	34	30,6
Totalt	111	100,0

I denna rapport

Sammanfattas resultat av en utvärdering av en utbildning för personal inom mödra- och barnhälsovård samt socialtjänst när det gäller att upptäcka och stödja föräldrar med riskfylld alkoholkonsumtion i Gävleborgs län. Rapporten visar att de flesta som fick del av utbildningen värderade den positivt. De uppskattade de nya kunskaper som de fått om alkohol och droger samt nya metoder för tidig upptäckt av riskfylld alkoholkonsumtion hos blivande eller nyblivna föräldrar. En majoritet uppgav också att de efter utbildningen hade försökt anpassa sitt arbete i linje med utbildningens syften; de talade mer om alkohol och droger med kollegor och föräldrar, de läste mer om detta och blev mer uppmärksamma på alkoholproblem bland föräldrar.

X-Fokus
Kommunförbundet Gävleborg
Box 834, 801 30 Gävle
Tel 026-15 34 12 • Fax 026-12 29 09
E-post annette.lundin@x.komforb.se
www.x.komforb.se/FoU